

DE GEZAMENLIJKE VIJVER VAN VLAAMS BELANG EN PVDA

De extremen ontmoeten elkaar

Vlaams Belang en PVDA vieren maandag het Feest van de Arbeid. De twee partijen delen best enkele speerpunten, toch staan hun maatschappijmodellen haaks op elkaar.

De correspondenten

BART BRINCKMAN

Eerder deze week draaide Vlaams Belang-voorzitter Tom Van Grieken met de ogen toen zijn collega's Wouter Beke en Gwendolyn Rutten op *Tirza* een parallel trokken tussen Marine Le Pen (FN) en Jean-Luc Mélenchon (La France insoumise). Meteen viel het clichézinnetje 'les extrêmes se touchent'. Alvast heeft de PVDA met Vlaams Belang gemeen dat de traditionele partijen (inclusief de N-VA) in geen geval met haar een coalitie willen vormen.

Voor de tweede ronde van de Franse presidentsverkiezingen rekent Le Pen op de steun van *les insoumis*. Met als kop *l'avenir en commun* circuleert op de sociale media een overzicht waarin de gezamenlijke strijdpunten netjes worden opgelijst. De boodschap is duidelijk. De linkse kiezer hoeft zich niet te schamen. Hij mag zich vooral niet van vijand vergissen. Dat blijft in de eerste plaats centrumkandidaat Emmanuel Macron (En Marche!).

Er zijn zeker gelijknissen. Le Pen en Mélenchon incarneren het *déjà-vu*, het idee dat de borstel door het systeem moet worden gehaald. Ook Vlaams Belang en PVDA passen in de Europese golf van populisme die zich zowel op links als op rechts aftekent. Ze verdedigen de belangen van 'het volk' en zetten zich af tegen 'de elite'.

De 'affaire-Bracke' vormde daarvan een mooi bewijs. PVDA-kopstuk Raoul Hedebouw maakte in de Kamer een stevige indruk toen hij - terwijl hij de typische beweging naar de binnenkant maakte - de flink verdienende politiek hield. Ook Vlaams Belang gaf voluit op dat thema: *mensen besparen, zij (de politici, red) graaien*.

Hun protectionistische voorstellen zitten bij elkaar in de buurt. De twee partijen zijn uiterst kritisch over dat 'neoliberaler Europa', nemen het op voor de arbeiders die door Oost-Europese gedetacheerden worden weggeconcentreerd en bestrijden internationale handelsakkoorden zoals Ceta en TTIP. Ze stellen een referendum over de toekomst van Europa voor, waarbij Vlaams Belang de euro als eenheidsmunt wil dumpen.

Bocht naar links

Ook in de diepte groeit Vlaams Belang naar PVDA toe. Zijn vreemdelingenstandpunt verleide in het verleden al heel wat arbeiders, maar het sociale luik bleef achterwege. Daar komt schoorvoetend verandering in. Meteen krijgen thema's zoals pensioen, werkloosheid of koopkracht meer aandacht. Helaas heeft de partij de pech dat haar bezorgdheden in deze legislatuur nauwelijks worden gehoord. Sociaaleconomisch zit de belangrijkste oppositie nu eenmaal op links.

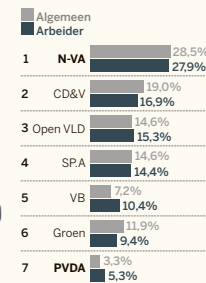
In zijn boek *De toekomst in eigen handen. Optimaal tegen de elites*, dat woensdag verschijnt, gaat Van Grieken ook de sociaal-economische toer op. Hij zet zich af tegen de manier waarop de N-VA in de sociale zekerheid wil besparen. 'Hemelverhogend', vindt de voorzitter dat. Meteen licht hij dat voorstelbaar op tegen de miljarden-

Vlaams Belang en PVDA passen in de Europese golf van populisme die zich zowel op links als op rechts aftekent. Ze verdedigen de belangen van 'het volk' en zetten zich af tegen 'de elite'

Peter Mertens (links) en Tom Van Grieken: zoek de gelijknissen. © ID-PhotoAgency

Welke partij is populairst bij de arbeider?

DS-Infografiek | Bron: TNS-Medica, peiling DS/VRT 2014-2017

Arbeiders halen neus op voor socialisten

In Vlaanderen kiezen de arbeiders niet voor de extremen. De N-VA blijft veruit het populairste.

BART BRINCKMAN

Maandag vieren alle Vlamingen het Feest van de Arbeid met een snippersdag. Traditioneel blijft 1 mei de politieke hoogmis van de socialisten. Het verleden *De Standaard* tot een onderzoek op basis van de peilingen die TNS-media tweejaarlijks uitvoert voor de krant en de VRT. Informatie over de beroepssituatie helpt bij de opstelling van het partijprofiel. Maar de vraag kan worden omgekeerd. Welke partij geniet bij arbeiders de voorkeur?

Het onderzoek duidt op een soortgelijk stemgedrag tussen arbeiders en de rest van Vlaanderen. Zo doet de N-VA het bij de arbeiders even goed als bij de gemiddelde bevolking. Meteen zijn de Vlaams-nationalisten veruit de grootste arbeiderspartij. Daarmee verschilt de situatie met bijvoorbeeld Frankrijk. Bij de jongste verkiezingen stelden de arbeiders vooral op de extremen van Marine Le Pen (FN) en Jean-Luc Mélenchon (La France insoumise).

Toch doen Vlaams Belang en PVDA het bij de arbeiders zeker niet slecht. Mochten enkel arbeiders kiesgerechtigd zijn, dan halen ze een beter resultaat. Het potentieel ('kan u zich voorstellen om op partij X te stemmen?') geeft aan dat de PVDA en zeker Vlaams Belang bij die beroepsgroep nog flink wat marge hebben. Extreemrechts verdubbelt zijn po-

tentieel (van 16 naar 29 procent), bij extreemlinks gaat het om een kwart extra (van 16 naar 20 procent). Maar het blijven kleine partijen, bijgevolg is de groei relatief.

Socialisten

Voor Groen en in mindere mate CD&V geldt het omgekeerde. De twee partijen koesteren een sociaal profiel maar dat overtuigt de arbeider minder.

Het potentieel van Groen bij de arbeidersklasse valt haast 20 procent lager (van 37 naar 30 procent), bij CD&V gaat het om 10 procent (van 45 naar 40 procent). Die prestaties weerspiegelen zich in een mindere electorale score.

Het onderzoek komt voor de socialisten meer op een ontgoocheling. Zij scoren bij de arbeiders net zo goed (of zo slecht) als bij de Vlaamse bevolking. Zowel met hun electorale score als met hun potentieel komen ze pas op de vierde plaats: na de N-VA, CD&V en zelfs Open VLD.

Zowat 16 procent van de ondervraagden beschouwt zichzelf als (on)geschoold arbeider. Het onderzoek combineert alle peilingen die sedert de jongste verkiezingen werden afgenomen. Door de kleine aantallen kan geen evolutie in de tijd worden uitgezet.

Wel groeit de aantrekkingskracht bij arbeiders voor Groen en PVDA, bij de N-VA is de trend dalend. Vlaams Belang kan zijn stijgende peilingresultaat niet bij de arbeiders valoriseren.

De mogelijke opgang van de twee partijen heeft een gelijkaardige oorzaak: de klassieke democratie botst op haar limieten

stroom naar Wallonië en kostelijke 'massa-immigratie'.

Maar de jonge voorzitter explooreert een gedachtegoed waarin de partij een bocht naar links maakt.

Hij hekel het 'failliet van het neoliberale model'. Dat heeft slechts geleid naar 'globalisering en deregulering'. Vlaanderen heeft behoefte aan een nieuwe economische praktijk, waarbij de vrije markt meer in dienst komt te staan van het Vlaamse volk, weg van een louter financiële benadering. Van Grieken pleit om de 'cruciale strategische sectoren' (energie, water) in Vlaamse handen te houden of te nationaliseren. De outsourcing van de ambtenarij moet stoppen, grootbanken moeten op de schop.

Steds meer aandacht gaat

naar gepensioneerd (tegen langer werken, een nieuw pensioenstelsel voor Vlamingen die hier vijftig jaar verblijven) of werklozen (tegen een beperking van de uitkering in de tijd). Er moet ook meer geld naar de zorg, met beter betaald personeel. Daarbij wordt de toon over de rijkdommen milder. Er luidt nog steeds kritiek op de politieke kleur, het weren van Vlaams Belangers als militant en de rol bij de uitbetaling van de werkloosheidssteun. Maar het begrip voor de verdedigers van onze sociale rechten groeit.

Verschillend maatschappijmodel
Toch kan Van Grieken niet verbergen dat het sociale luik van zijn programma niet prioritair is. Het past niet in een traditie van een partij die vooral op communautaire en identitaire leest is geschied. Vlaams Belang gaat voluit voor Vlaamse onafhankelijkheid en een immigratiestop. De uitgespaarde miljarden komen de arbeider ten goede.

De PVDA teert op de restanten van de klassenstrijd waarbij een in wezen communistisch programma steeds meer wordt ver-

breed. Sociaal-economisch is het ook veel beter onderbouwd. De partij zet zich veel sterker af tegen die elites dan Vlaams Belang. Ze hekel het Belgische establishment, voor de Vlaamse toplaag bestaat meer begrip.

De twee partijen zijn anti-systeem, maar ze beogen een andere revolutie. De PVDA wil de huidige economische verhoudingen op de schop, voor Vlaams Belang blijft de ineenstorting van de Belgische staat het belangrijkste einddoel. Ze kijken totaal anders tegen migratie aan. PVDA koketteerde ooit met een opengrenzenaanpak, voor Vlaams Belang kunnen de grenzen niet dicht genoeg zijn.

De ronddraaiende ogen van Van Grieken wijzen op een diepe afkeer. Dat is wederkerig. Vorige week vond Peter Mertens het cordon tegen Vlaams Belang niet meer dan logisch. Hij beschouwt het als een racistische organisatie die eigenlijk buiten de wet moet worden gesteld. Toch kan ook de PVDA-voorzitter er niet omheen dat de mogelijke opgang van de twee partijen een gelijkaardige oorzaak heeft: de klassieke democratie botst op haar limieten.